

Τα «καροτσάκια της ελπίδας»

του Νίκου Κουτσουλιέρη

Πέρασαν και φέτος τα Χριστούγεννα, η Προτοχρονιά, τα Θεοφάνεια. Έρχεται ξανά το Πάσχα. Μέρρες ξεχωριστής λαμπρότητας και ομορφιάς. Μέρρες γαλήνης και ανάτασης, που σου μαλακώνουν την ψυχή και βλέπεις τα πράγματα και τα ονειρεύεσαι, όπως θάθελες να είναι.

Όμως, αυτές οι μέρες κρύβουν και κάτι περίεργα ξεχωριστό, που σε κάνει να θέλεις να περνάει και να νοιώθει όλος ο κόσμος καλά. Οι δικοί σου, οι γείτονες, οι συνάδελφοι, ακόμη κι' αυτός που τυχαία συναντάς στο δρόμο και που ποτέ δεν θα τον ξαναδείς. Έτσι νοιώθεις. Έτσι νοιώθουν οι απλοί άνθρωποι σαν και σένα σαν και μένα, που μάθαμε να αγαπούμε, να ελπίζουμε, να ομορφαίνουμε τη ζωή μας, αναζητώντας την αγάπη για τον εαυτό μας και τους άλλους.

Υπάρχουν όμως και κάποιοι άλλοι. Η μικρή παντοδύναμη μερίδα των ανθρώπων, που όλα τα υπολογίζουν με το δικό τους συμφέρον, που αδιαφορούν αν είναι Χριστούγεννα ή Πάσχα, που έχουν μόνο μια αρχή: «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα», με οποιοδήποτε τίμημα, έστω κι' αν αυτό το τίμημα είναι ο πόνος, η πείνα, η εξόντωση, η δυστυχία των άλλων.

Έτσι, μέσα στη γενική πληροφόρηση, «πληροφορούμαστε» ότι ο Χριστός ήρθε στον κόσμο, δίδαξε, θυσιάστηκε, αναστήθηκε, εξυπηρετώντας συγκεκριμένους ... πολιτικούς στόχους και σκοπούς. Μ' αυτό τον τρόπο, παρουσιάζεται το μοναδικό φαινόμενο, οι πολιτικοί με ρητορικό στόμφο, να προσπαθούν να πείσουν τους κατά τη γνώμη τους αφελείς πολίτες ότι ο Χριστός υπήρξε σοσιαλιστής ή νεοφιλελεύθε-

ρος ή κομμουνιστής ή ριζοσπάτης ή αναρχικός ή οτιδήποτε άλλο «κατεβάζει» το κεφάλι τους, το οποίο χαρακτηρίζει και το επίπεδο αλλά και τους σκοπούς τους. Αυτό όμως, είναι η αστεία πλευρά στην όλη υπόθεση ή για να ακριβολογούμε η επικίνδυνα γελοία.

Υπάρχει όμως και η άλλη, η πιο επικίνδυνη πλευρά, αυτή που «στηρίζεται» σ' αυτές τις ιδιαίτερες μέρες και προσπαθεί, εκμεταλλευόμενη όλα τα μέσα να κατασπαράξει το δώρο, το μισθό και τη σύνταξη, κάθε απλού εργαζόμενου, εξαγοράζοντάς του μ' αυτό τον τρόπο, τη χαρά και την ευτυχία αυτών των ημερών.

Κι' εδώ ο αγώνας είναι στην κυριολεξία άνισος, διότι αυτοί που κινούν τα νήματα, γνωρίζουν πολύ καλά τη δουλειά τους και έχουν και όλα τα μέσα στη διάθεση τους. Τηλεοπτικά κανάλια, εφημερίδες, περιοδικά, γιγαντοαφίσσες, ακόμα και κινητές διαφημίσεις σε τρόλλευ και λεωφορεία (όταν κινούνται τα ίδια), προσπαθούν να επιβάλουν αυτό που διαφημίζουν, φθάνοντας με «πλύση εγκεφάλου» στο ευαίσθητο, αθώο καταναλωτικό κοινό, το οποίο κατά κύριο λόγο αυτές τις μέρες, είναι τα παιδιά. Αν καταφέρουν να πείσουν ένα παιδί για την «πραγματία» τους (πράγμα όχι και τόσο δύσκολο), τότε όλα τ' άλλα είναι εύκολα γι' αυτούς και δύσκολα γι' αυτόν που θα πληρώσει. Πρέπει να παραδεχθούμε δε, ότι το διαφημιστικό πλάσμα, είναι τόσο καλά οργανωμένο, που όταν έρθεις σε επαφή με το διαφημιζόμενο προϊόν, συνήθως απογοητεύεσαι. Αυτό από μόνο του, αποτελεί ένα σοβαρό θέμα που θα έπρεπε να αντιμετωπιστεί από τους αρμόδιους της Πολιτείας. Θα έπρεπε να μπαίνουν προδιαγραφές για τον τρόπο διαφήμισης των προϊόντων και ειδικά αυτών που απευθύνονται σε παιδιά. Δεν είναι δυνατόν ανεξέλεγκτα ο οποιοσδήποτε,

με το δικό του τρόπο, να διδάσκει στα μικρά παιδιά, που είναι το μέλλον της χώρας, ότι ο εξυπνότερος τρόπος επιβίωσης είναι ... η απάτη. Πέρα όμως

Ο Ν. Κουτσουλιέρης είναι μέλος ΕΑΤΠ του Τμ. Μηχανικών Μεταλλείων Μεταλλουργών Ε.Μ.Π.

από την υποχρέωση που πρέπει να έχουν αυτοί που διαφημίζουν τα προϊόντα τους, ως προς το μέγεθος, τις πραγματικές ικανότητες και την ποιότητα, θα πρέπει να υποχρεούνται να αναγράφουν και την αξία τους, όποιο διαφημιστικό μέσο κι' αν χρησιμοποιούν.

Το θέμα της αξίας όλων των προϊόντων, που πρέπει να έχει άμεση σχέση με τις προδιαγραφές τους, είναι από τα σημαντικότερα και η Πολιτεία υποχρεούται να το κατοχυρώσει σαν δικαίωμα του καταναλωτή. Θα μου αντιστάξετε βεβαίως ότι υπάρχουν υπηρεσίες που κάνουν έλεγχο τιμών και ποιότητας των προϊόντων. Και βεβαίως υπάρχουν. Ο στόχος τους όμως δεν φαίνεται να είναι η προστασία του καταναλωτή, αλλά μάλλον η επιβεβαίωση των μεγάλων εταιρειών, των μεγαλοεμπόρων, των πολυκαταστημάτων και γενικά όσων επιβάλλουν το «όνομά» τους και τους κανόνες τους στην αγορά. Διότι, αν αυτές οι υπηρεσίες λειτουργούσαν με βάση το συμφέρον των πολιτών, ας μας εξηγήσουν πώς είναι δυνατόν π. χ. μια απλή παιδική κούκλα να πουλιέται 15.000 ή 20.000 δραχ.; Από τί είναι φτιαγμένη; Πόσα μεροκάματα χρειάστηκε για να γίνει;

Παίρνοντας ορισμένες ενδεικτικές αλλά και μερικές ακραίες περιπτώσεις, θα ήθελα οι αρμόδιες υπηρεσίες να δώσουν μια εξήγηση, βάσει ποίων στοιχείων επιτρέπουν τέτοιες τιμές πώλησης;

Γιατί ένα απλό γούνινο ζωάκι να στοιχίζει 10.000, 20.000 ή ακόμα και 90.000 δραχ. ξεπερνώντας σε τιμή ακόμα και το αληθινό;

Γιατί ένα παιδικό παντελονάκι να είναι ακριβότερο από ένα ανδρικό και να φτάνει να κοστίζει ακόμα και 30.000 δραχ.; Γιατί ένα απλό μπουφάν να στοιχίζει από 45.000 μέχρι και 70.000 δραχ.;

Γιατί ένα ζευγάρι παπούτσια, ανδρικά, γυναικεία ή παιδικά, να στοιχίζει 25.000 δραχ.;

Αλήθεια, οι αρμόδιοι δεν έχουν δει να διαφημίζονται σακάκια, που η αξία τους φτάνει τις 200.000 δραχ., κουστούμια των 400.000 δραχ., φορέματα των 600.000 δραχ.; Και αν το έχουν αντιληφθεί, δεν εντυπωσιάστηκαν, ώστε να σπεύσουν να δουν από τί είναι φτιαγμένα;

Διάβασα σε περιοδικό και δεν πίστευα στα μάτια μου, διαφήμιση γνωστού Κολωνακιώτικου καταστήματος, που πρότεινε ως εορταστικό δώρο ένα παραδοσιακό σεντούκι, της γιαγιάς ό-που έλεγε, στην τιμή του ... 1.000.000 δραχ. (ούτε η ίδια η γιαγιά δεν κοστίζει τόσο). Μια λακαρισμένη κασέλα από αξυά, που στη χειρότερη γι' αυτούς περίπτωση - αν είχαν δηλαδή χρησιμοποιήσει το καλύτερο υλικό και τον καλύτερο τεχνίτη - θα τους είχε κοστίσει 50.000 δραχ. και την πουλούσαν 1.000.000 δραχ. Πού είναι λοιπόν οι αρμόδιοι να προστατέψουν τους πολίτες; Και πώς φορολογείται ένα τέτοιο μαγαζί που το κέρδος του ξεφεύγει από κάθε λογική;

Όμως δεν είναι μόνο αυτά τα είδη που προβληματίζουν κάθε εργαζόμενο. Είναι κυρίως τα είδη πλατιάς καταπόλησης, τα είδη τροφίμων, που τις μέρες γιορτής και ανεξέλεγκτα είναι αλλά και αμφίβολου ποιότητας, έστω κι αν οι αρμόδιοι προσπαθούν να μας πείσουν για το αντίθετο, δείχνοντας να ταυτίζονται πολλές φορές με τα αστεία ρεπορτάζ αγοράς, όπου βλέπουμε α-ξιοθηρήτητα, ντοπαρισμένα ανθρώπια, να «ερμηνεύουν» το λεγόμενο εορταστικό τραπέζι, σύμφωνα με τα πολιτικά τους πιστεύω.

Όμως σε όλα αυτά υπάρχει και το μεγάλο ερώτημα. Αυτά τα είδη, με τις δεδομένα εξωπραγματικές τους τιμές, σε ποιούς άραγε απευθύνονται;

Μήπως σε κάποια ειδική κατηγορία ατόμων, που δεν τους ενδιαφέρει η αξία προκειμένου να αποκτήσουν το προϊόν; Ή μήπως απευθύνονται στους μισθοτούς, τους συνταξιούχους και τους άνεργους;

Αν απευθύνονται στην πρώτη κατηγορία, γνωρίζουν πολύ καλά ότι δεν απαιτείται προσπάθεια διαφήμισης των προϊόντων, γιατί έτσι κι' αλλιώς θα αγοραστούν.

Είναι λοιπόν προφανές ότι απευθύνονται στη μεγάλη μάζα του μισθοσυντηρητου λαού.

Το ερώτημα λοιπόν που μπαίνει στη συνέχεια είναι, αν αυτοί που απευθύνονται σε μας, ζουν στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα. Διότι πώς μπορεί να δοθεί λογική εξήγηση, όταν οι τιμές σε όλα τα είδη, ακόμα και στα ελληνικά προϊόντα, είναι πολύ ακριβότερες από άλλες χώρες που και οι μισθοί και οι συντά-

ξεις είναι 3 - 4 φορές μεγαλύτερα; Δεν γνωρίζουν άραγε αυτοί οι κύριοι, πόσο πληρώνεται ένας εργαζόμενος στην Ελλάδα; Δεν γνωρίζουν για τα εξωφρενικά ενοίκια, τους προφανοσκομμένους λογαριασμούς της ΕΥΔΑΠ, του ΟΤΕ, της ΔΕΗ, που αποτελούν τον εφιάλη κάθε μισθοσυντηρητου; Δεν γνωρίζουν ότι οι άνθρωποι για να ζήσουν πρέπει να τρώνε, ότι πρέπει να φροντίζουν τα παιδιά τους και να προσπαθούν να τα φέρουν βόλτα με αξιοπρέπεια;

Τότε, αν τα γνωρίζουν όλα αυτά, γιατί διαμαρτύρονται ότι δεν πάνε καλά τα μαγαζιά τους;

Έτσι λοιπόν και φέτος - ίσως σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό - τη λύση την έδωσαν τα υπαίθρια μικρομάγαζα, τα «καροτσάκια της ελπίδας», όπου καθένας ελπίζει ότι θα βρει να αγοράσει κάτι, χωρίς να υποστεί το σοκ της τιμής του, όταν ρωτήσει κάποιο κατάστημα πόσο κοστίζει.

Εκατοντάδες, χιλιάδες κόσμος, πέρασε, είδε, αγόρασε και έφυγε, με ένα αγνό χαμόγελο ανακούφισης. Εκεί μπορούσε να βρει κανείς ότι ήθελε. Από καλύτερες μέχρι στερεοφωνικά, από μεταξοτά πουκάμισα μέχρι αυτόματα τηλεφωνητές, από βιβλία μέχρι τηλεοράσεις. Και παιχνίδια, πολλά παιχνίδια.

Άραγε, ποιόν πρέπει να νοιάζει αν είναι σωστό ή όχι το να υπάρχουν αυτά τα καροτσάκια τις ημέρες των γιορτών;

Ποιός πρέπει να νοιάζεται για τον τζίρο των εκατοντάδων εκατομμυρίων που κάνουν, για το αν πληρώνουν ή όχι νοίκι στα μεγάλα μαγαζιά, ώστε να επιτρέπεται η υπαροχή τους, για το αν πίσω τους βρίσκονται τεράστιες βιομηχανίες και μεγάλες βιοτεχνίες που κερδοσκοπούν ανεξέλεγκτα, χωρίς αποδείξεις, χωρίς ΦΠΑ, για το αν είναι λαθραία τα πράγματα αυτά, και τόσα άλλα τα οποία γίνονται με ... οργανωτή και φύλακα, το ίδιο το επίσημο κράτος.

Ο φτωχός κόσμος νοιάζεται μόνο να μπορεί να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις των ημερών και τα άλλα είναι εύκολα. Μια κόλλα περιτυλίγματος από το ψυλκατζίδικο της γειτονιάς, ένα πολύχρωμο φιογκάκι «και του χρόνου νάμαστε καλά».

Αυτοί όμως που κάνουν πως νοιάζονται, φροντίζουν να εξυπηρετήσουν αποκλειστικά και μόνο τους δικούς

τους κερδοσκοπικούς στόχους (φυσικά σε καμμία περίπτωση δεν αναφέρονται στα μικρομάγαζα, που φυτοζωούν κι' αυτά μαζί με μας).

Τα πολυκαταστήματα, τα super market, οι βιομηχανίες, οι μεγάλες βιοτεχνίες, τα πολυεθνικά μαγαθία, που έχουν απλωθεί παντού, συνήθως κρυμμένα πίσω από κάποια παλιά ελληνική φίρμα, και όλοι αυτοί που διαμορφώνουν τις τιμές των προϊόντων και είναι μεγάλοι οικονομικοί παράγοντες, ευθύνονται γι' αυτή την κατάσταση.

Η ερμηνεία που τους βολεύει να δίνουν στα φαινόμενα, είναι ότι αφού δεν πάμε καλά, δικαιούμαστε «δανεικά και αγύριστα», δεν πρέπει να πληρώνουμε ΙΚΑ, δεν πρέπει να αποδίδουμε ΦΠΑ, μπορούμε να απολύουμε όποτε θέλουμε και φυσικά δικαιούμαστε και φοροαπαλλαγών. Και συνεχίζοντας ισχυρίζονται ότι κάνουν τα πάντα για να μπορέσουν να σταθούν στα πόδια τους ακόμη καιμεγάλες εκπτώσεις (που αποδεικνύουν και την αισχροκέρδεια) και πολλές δόσεις (με τσουχτερούς τόκους), και για να πείσουν για τις "τρομερές" τους προσπάθειες, επικαλούνται και τις τράπεζες, οι οποίες με τις πιστωτικές τους κάρτες, προσπαθούν να "βοηθήσουν" την κατάσταση. Και έτσι μπαίνουν κι' αυτές, αρωγοί στα συγκεκριμένα κερδοσκοπικά συμφέροντα των μεγαλοεμπόρων και ο κάθε φονκαράς αγοράζει κάτι για τα φετινά Χριστούγεννα και το πληρώνει μέχρι τα επόμενα στη διπλή ή και την τριπλή, ήδη αυξημένη τιμή του.

Πώς θα έπρεπε όμως απ' αυτούς τους κυρίους να ερμηνευθεί η κρίση της αγοράς, αν πραγματικά τους ενδιέφερε η σωστή αντιμετώπιση του θέματος και

όχι ή χωρίς όρια κερδοσκοπία τους; Το πρώτο που θα έπρεπε να μελετήσουν με μεγάλη προσοχή, είναι η οικονομική κατάσταση του κόσμου που απευθύνονται και τότε θα γνώριζαν ότι δεν θάπρεπε το κέρδος τους να κυμαίνεται από 100-1000%.

Αν η ποιότητα των προϊόντων τους θεωρείται άριστη, ώστε να μην υπάρχουν περιθώρια καλύτερων τιμών, ας φροντίσουν να έχουν και...λιγότερο άριστες ποιότητες, για όλα τα πορτοφόλια, ακόμα και απ' αυτές τις ποιότητες που και οι ίδιοι με τη στάση τους φροντίζουν να υπάρχουν στα καροτσάκια.

Διότι, πώς είναι δυνατόν να περιμένουν να πάνε καλά τα μαγαζιά τους όταν ζούν κυριολεκτικά σε έναν άλλο κόσμο; Δεν έχουν άραγε δει στις βιτρίνες των καταστημάτων τους, να κοιτάζουν άνθρωποι με απόγνωση και απελπισία επειδή αδυνατούν να αγοράσουν ή και να σκεφτούν να αγοράσουν; Δεν γνωρίζουν ότι όλη η αγορά θυμίζει παλιές καλές ελληνικές ταινίες, που οι άνθρωποι προσπαθούσαν να χορτάσουν, βλέποντας τον άλλο να τρώει; (και τότε υπήρχαν σοβαρές δικαιολογίες για την κατάσταση. Τώρα όμως;) Στα super market, πάνε μόνο για τις εισπράξεις; Γιατί δεν κάνουν και μία βόλτα στους διαδρόμους ώστε να δούν και αυτοί αυτό που εμείς καθημερινά βλέπουμε; Πολλοί άνθρωποι και δυστυχώς, κυρίως ηλικιωμένοι, να κρατούν σφηντά το καλάθι τους, σα να ντρέπονται μην τους δει κανείς να έχουν μέσα λίγο ψωμί, λίγο τυράκι και κανένα γιαούρτι, να περιφέρονται για αρκετή ώρα κυττώντας με δέος πράγματα, που άλλοι τα πετάνε γιατί τα έχουν μπουχτίσει.

Αυτός λοιπόν είναι ο παράδεισος που έφτιαξαν και διαλαλούν στον κόσμο; Δεν έμαθαν ποτέ για παππούδες και γιαγιάδες, που ενώ λαιχιρούν να δούν τα εγγονάκια τους, προφασίζονται ότι είναι άρρωστοι, γιατί δεν μπορούν να τους προσφέρουν ούτε μία σοκολάτα; Γιατί δυστυχώς και τα παιδιά τα μάθαμε να μετρούν την αγάπη μας με την αξία των δώρων που θα τους κάνουμε.

Πού να ξέρουν εκείνα, ότι ο παππούς και η γιαγιά γέρασαν δουλεύοντας και το μόνο που κέρδισαν είναι να μετρούν σήμερα ακόμα και τις φέτες του ψωμιού;

Κρατείστε λοιπόν αυτό τον παράδεισο για τον εαυτό σας. Εμείς δεν τον θέλουμε. Δεν τον αντέχουμε άλλο. Τον σπουδάσαμε. Σπουδάστε τον και οεείς. Και για να καταλαβανόμαστε και από τις δύο πλευρές (γιατί εμείς σας έχουμε καταλάβει) και για να νιώσετε μέσα από το δάκρυ που τρέχει από τα μάτια αυτού που θέλει να προσφέρει κάτι με την αγάπη του, και οι τιμές σας δεν το επιτρέπουν, ότι ο κόσμος πάει μπροστά μ' αυτό το δάκρυ και όχι με τα φουσκωμένα πορτοφόλια σας.

Ώρες από τη ζωή ενός φοιτητή...!

Του Αντώνη Δελώνη

Κοίταξε έξω από το παράθυρο. Ένα δάσος από πολυκατοικίες, κεραιές σαν άχαρα κλαριά, μοιάζανε να προσεύχονται σ' ένα κίτρινο ουρανό. Παράθυρα κλειστά. Γεράνια και γαρυφαλιές σε κάποια μπαλκόνια. Ένωσε κάτι να βραβαίνει μέσα

του. Δεν μπορούσε να προσδιορίσει τι ένοιωθε...

Άνοιξε το τζάμι και βγήκε έξω, στο στενό μπαλκόνι. Από το ύψος του πέμπτου ορόφου κοίταζε το χάος κάτω... Ώρες ώρες ένοιωθε να αιωρείται στο κενό. Στο βάθος, κάτω, ο ακάλυπτος, Δύο

τρεις λεμονιές μοιάζανε ν' απαλύνουν κάπως τη σκληράδα του χώρου.

Κοίταξε γύρω. Δεκάδες μπαλκόνια απέναντι και σε πλαϊνές πολυκατοικίες. Φοιτητές που αγωνίζονταν να στεριώσουν τη νιότη τους με μουσικές και ατέλειωτες συζητήσεις. Μερικές

φορές οι γείτονες διαμαρτύρονταν: «Αυτά τα παιδιά, τί έχουν τελοσπάντων και φωνάζουν... Εμείς στα νιάτα μας...» Χι... αυτοί στα νιάτα τους. Κάθε γενιά με τις δικές της απαιτήσεις, με τη δική της φιλοσοφία, με τη δική της φυσιογνωμία. Έκλεισε το παράθυρο...

* * *

Ο Ευγένιος πήρε την Υδραυλική, την άνοιξε κι έριξε μια αφηρημένη ματιά σε κάποιες σελίδες με σημειώσεις. Πήρε μετά τα Ρευστά κι είτε να στρωθεί. Κάτι δεν του πήγαινε σήμερα. Κι όμως, σε τρεις μέρες θα 'πρεπε να γράψει κι ο καθηγητής δεν ήταν από τους εύκολους...

Δεν είχε καθόλου κέφι σήμερα. Κοίταζε γύρω του. Το τυπικό φοιτητικό δωμάτιο. Το κρεβάτι, η εντοιχισμένη ντουλάπα, το σχεδιαστήριο, το γραφειάκι και το στέρεό του, αχώριστος σύντροφος στις ατέλειωτες ώρες της μοναξιάς. Τα πόστερς στους τοίχους και η κιθάρα...

Η κιθάρα είχε γίνει κάτι από τον εαυτό. Όχι, δεν ήταν κιθαρίστας, δεν ήταν αρκετά καλός στο παίξιμό της. Ήταν όμως ένα κομμάτι δικό του, της καρδιάς του. Την έπαιρνε συχνά στο χέρι του και δοκίμαζε συγχορδίες κι ένιωθε έτσι να ταξιδεύει, να λυτρώνε-

Ο Αντώνης Δελώνης είναι εκπαιδευτικός, λογοτέχνης και διευθυντής του περιοδικού ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ. Κυρίως, είναι γνωστός για τη μεγάλη συμβολή του στην ωρίμανση της Ελληνικής Παιδικής Λογοτεχνίας. Έχει συνεργαστεί με το ΕΜΠ ως μέλος κριτικής επιτροπής ποιήσεως και διηγήματος στα πλαίσια της Β΄ Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας και του έχει απονεμηθεί από το ΕΜΠ μετάλλιο για την προσφορά του αυτή.

ται απ' όλα κείνα που κάνουν δύσκολη τη ζωή ενός φοιτητή.

Συχνά άκουγε τους «μεγάλους» - αρχ αυτοί οι μεγάλοι. Οι αγαπημένοι μεγάλοι! Λέγανε συχνά πως «Εεεε, καλά τώρα... Έχετε βάσανα και σεις οι φοιτητές! Σιγά μην το πιστέψουμε. Ούτε δουλεύετε, ούτε τις έγνοιες του πατέρα και της μάνας έχετε, τίποτε. Μόνο να διασκεδάσετε. Καφετέρια, κλαμπάκια, ταβερνούλα... άντε που και που να διαβάσετε και μερικές σελίδες. Ας μη μας κάνετε και τους κουρασμένους. Βγάλτε πρώτα μεροκάματο, κάντε οικογένεια και βλέπουμε...». Ο Ευγένιος δε συμφωνούσε μ' όλα αυτά. Ή τουλάχιστον δεν συμφωνούσε με πολλά. Ποιός είτε πως ο φοιτητής δεν έχει βάσανα; Κι η μοναξιά; Κι η ανασφάλεια; Και κείνα τα φοβερά συναισθήματα όταν δεν περνάει κάποιο μάθημα; Κι η αίσθηση, του τί θα πει η οικογένεια όταν χάσει το εξάμηνο; Όταν μάλιστα ξέρει πως βγαίνουν τα χρήματα και πώς τα φέρνει βόλτα ο πατέρας, τι αλχημείες κάνει η οικογένεια για να βρει το μηνιαίο για το παιδί που 'ναι σ' άλλη πόλη...

Θυμήθηκε τη λαχτάρα της μάνας του να μαθαίνει νέα του. Κι ύστερα; Μήπως ο φοιτητής δε νιώθει κάπως σα «χαμένος», όταν είναι σε ξένη πόλη; Ναι, δεν αποκλείεται να υπάρχουν και κάποιοι φοιτητές που να νιώθουν «απελευθερωμένοι» από τα δεσμά της οικογένειας, όμως... σίγουρα είναι οι εξαρρέσεις.

Πήρε την κιθάρα και έκρουσε κάποιες χορδές. Θυμήθηκε που ο πατέ-

ρας του ήξερε να παίζει σ' αυτήν το «χάρτινο το φεγγαράκι» και «Τ' αστέρι του βοριά». Έγραφε κιόλας. Δεν είχε διαβάσει όλα όσα έγραφε ο πατέρας του, αλλά τι πειράζει; «Διαβάζει για μένα ο Τάκης», έλεγε για δικαιολογία. Ο Τάκης, ο αδελφός του, που άρπαζε το χειρόγραφο από τα χέρια του πατέρα του, μόλις εκείνος το τελειωνε...!

* * *

Ήταν κιόλας ώρα προς το βράδυ. Οι σκιές έπεφταν έξω και το φως είχε θαμπώσει. Ο ήλιος που έκαινε τ' απόγευμα το δωμάτιό του, τώρα είχε καταλαγιάσει πίσω από το λόφο που δέσποζε στην Πάτρα. Η οδός Κορίνθου βούιζε από κίνηση -ώρα για έξοδο των Πατρινών στις παραλίες.

Έπρεπε να πάρει την απόφαση να στρωθεί στο διάβασμα. Είχε κάνει και το σχετικό πρόγραμμα. Το πρόγραμμα έλεγε διάβασμα ως τις τέσσερις το πρωί, μετά 4-5 ύπνο κι ύστερα μπάνιο στην Καλογριά. Η μηχανή του περιέμενε από κάτω. Μια τετρακοσάρα Σουζούκι από δεύτερο χέρι.

Στο μυαλό του ηρθε και κείνη. Η κοπέλα. Είχε κι αυτή τα βάσανά της. Κάνανε στενή παρέα τους τελευταίους μήνες. Αγάπη; Χιμ... Ας μην είμαστε βιαστικοί. Όταν είσαι φοιτητής κάτι σου λείπει. Η επικοινωνία. Το χαμόγελο της γυναίκας. Η κουβέντα του φίλου. Η σαχλαμάρα στην καφετέρια. Μπορεί όμως και η αγάπη, γιατί όχι;

* * *

Άφησε την κιθάρα του στη γωνιά της, δίπλα στο παράθυρο. Έκλεισε και το τζάμι να μην ακούει το βόμβο της λεωφόρου, τα τσιρίσματα των παιδιών. Έπιασε να φτιάχνει το φραπεδάκι του. Άναψε και τσιγάρο. Όλα έτοιμα, λοιπόν. Έβαλε και μια μουσική του Έλτον Τζων στο πικάτ. Με βαριά καρδιά πήρε την Υδραυλική. Ακόμα μια νύχτα ξεκινούσε...